

HAIGUSTE
ENNETUSE JA TÕRJE
EUROOPA KESKUS

Euroopa tugevdamas oma kaitsevõimekust nakkushaiguste vastu

Eessõna

Tänapäeva maailmas võib nakkushaiguste levik saavutada rahvusvahelise ulatuse ohtliku kiirusega. Seda tõestas SARSi puhang 2003. aastal ning praegugi oleme selle tunnistajaks seoses H5N1 linnugripi levikuga Aasiast Euroopasse ja Aafrikasse.

Kulgi H5N1 linnugripi viirusest selle praegusel kujul Inimese tervisele tulenev oht on välke, tuleb silks pöörata tähelepanu riskile, mida see kujutab Inimestele, kes puutuvad tihedalt kokku kodullindudega nels piirkondades, kus seda viirust esineb. Alnuüksl tõslasi, et H5N1 linnugripi viirus võib nakatada ka Inimest, on muret tekitav. See tuletab melle meelde: pole kahtlust, et 21. sajandil on meie jaoks varuks veel uusigi tõbesid.

Ühe sellise põhjustajaks võib vägagi olla Inimripi pandeemiline tüvi, ehkki on võlmatu öelda, kas see kujuneb H5N1-st või mõnest muust viirusest.

21. sajandil tervisholu ees selvad väljakutsed nõuavad reageerimist 21. sajandi Institutsioonide poolt. Seda ECDC üritabki Euroopas tagada. ECDC missiooniks on tugevdada ja arendada kogu Euroopat hõlmavat halguste selre süsteemi, tugevdada Euroopa halguspuhangute vastaseld kliihälresüsteeme, toetada Euroopa Liitu (ELI) ja selle liikmesriike epideemiateks valmisoleku parendamisel ja nelle reageerimise kindlustamisel, pakkuda usaldusväärset teadusnõustamist nakkushalguste ja nels põhjustatud ohtude alal ning teha koostööd liikmesriikide ja telste partneritega selliste halguste ennetamiseks ja mahasurumiseks.

ECDC direktor
Zsuzsanna Jakab

Tomteboda –
ECDC peakorteril hoone

ECDC – Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus

“Euroopa tugevdamas oma kaitsevõimekust
nakkushaiguste vastu”

2005. oli ELile ja selle kodanikele nakkushaiguste valdkonnas ajalooline aasta. Sel aastal jõuti sihtpunktli ELi liikmesriikide, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi algatatud uue sõltumatu Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse – ECDC – moodustamise protsessiga. Nüüd on ELi liikmesriikidel ja selle kodanikel oma keskus, mis tegeleb nakkushaiguste vastase kaitse tugevdamisega Euroopas, edendades vastavat koostööd ning edastades tervisholuliseid teavet.

ECDC asutamise protsess sai alguse 2003. aastal – SARSi puhangu-
te järgsel äärel ajal – ning see viidi lõpule rekordilise kiirusega.
ECDC asutamismäärus, millega määratleti keskuse peaülesanded,
klideti heaks vähem kui aastaga. Järglides sama eeskujul, õnnestus
ECDC direktoril, kes astus ametisse 2005. aasta märtsis, ja töötaja-
te tuumikmeeskonnal leida 2005. aasta sügiseks keskusele koht,
värvata töötajad ning lükata asutus käima, tegeldes samaaegselt ka
linnugripi ohuga.

ECDC põhiandmed

Toimib alates:	2005. aasta maist
Asukoht:	Stockholm, Rootsi
Direktor:	Zsuzsanna Jakab
Liikmesriigid:	ELi ja EMP/EFTA riigid (vt loetelu lk 7)
Asutamismäärus:	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 851/2004

2006. aastal on keskuse eelarve maht 16 miljonit eurot ning töötajaid on ette nähtud 100. 2010. aastaks suureneb eelarve enam kui 50 miljonit euro tasemele ning töötajaskond kasvab lählaastatel 300nl.

Keskuse missioon ja ülesanded

ECDC missioon ja ülesanded on sätestatud selle asutamismääruse artiklis 3, mille põhipunktid on välja toodud allpool. Kogu oma tegevuses teeb keskus tihedat koostööd liikmesriikide avalike tervisholuasutuste ja vastavate ELi institutsioonidega ning toetab ja täiendab neld.

Suurendamiseks ühenduse ja liikmesriikide suutlikkust kaitsta inimeste tervist inimeste haiguste ennetamise ja tõrje teel on keskuse missiooniks välja selgitada, hinnata ja teavitada nakkushaigustest tulenevatest olemasolevatest ja pürgivatest ohtudest inimeste tervisele. Oma missioonil valdkonnas keskus:

- otsib, kogub, võrdleb, hindab ja levitab asjakohaselt teaduslikke ja tehnilisi andmeid;
- esitab teaduslike arvamusel ning pakub teaduslikku ja tehnilist abi, sealhulgas koolitust;
- annab õigeaegselt teavet komisjonile, liikmesriikidele, ühenduse ametitele ja rahvatervise valdkonnas tegutsevatele rahvusvahelistele organisatsioonidele;
- koordineerib keskuse missioonil valdkonnades tegutsevate asutuste üleeuroopallist võrgustumist, sealhulgas võrgustikke, mis on tekkinud seoses komisjoni toetatavate rahvatervise alaste tegevustega, ning sihtotstarbeliste selvõrgustike toimimist; ja
- vahetab teavet, teadmisi ja parimald kogemusi ning hõlbustab ühistegevuste väljatöötamist ja täiendamist.

Keskuse programmi strateegilised püüdlused

Tulenevalt ECDC missioonist ja asutamismäärusest on selle üldeesmärgiks arendada ELi jaoks välja teaduslik ja töendipõhine Integreeritud selre ja reageerimise Infrastruktuur, mis tõstaks selle suutlikkust inimhulgusi ennetada ja tõrjuda.

Keskuse neli alussammast:

- Integreeritud selresüsteem, mis ühendab endas nii rutulise teabeedastuse raames kogutud kui ka epideemiate kohta teatatud andmete süsteemse jälgimise, et tuvastada halguspuhangud ja epideemilad varajases järgus ning määratleda asjakohased prioriteedid;
- teavitus- ja reageerimissüsteem, mis annab ELi liikmesriikidele ja institutsioonidele ning kodanikele õigeaegselt ja regulaarselt tagasisidet ning tagab valmisoleku kiireks ja asjakohaseks reageerimiseks, et tõrjuda ja ennetada nakkushalguste levikut;
- teadmussüsteem, mis tugevdab ja kindlustab selre- ja reageerimissüsteemi parimate teaduslikult põhendatud juhiste, määratluste ja soovlustega, tuginedes uusimatele nakkushalguste uuringutele ja analüüsile;
- liikmesriikide toetamine tugevdamaks nende võimekust ning määratlemaks parimad töömeetodid, mida võiks kohandada ja levitada kõigis liikmesriikides.

Samal ajal, kui ECDC alustas oma programmi elluviimist, on tema telseks prioriteediks olnud ka toimiva keskuse loomine, millel oleksid oma pikaajaliselt kasutatavad ruumid, teadustöötajate tuumikmeeskond ning väljakujunenud partnerite võrgustik tugevdamaks Euroopa kaitsevõimet nakkushalguste vastu.

Keskuse ülesehitus ja toimimine

ECDC kui organisatsiooni struktuur peegeldab selle põhilüesandeid, mis on sätestatud keskuse asutamismääruses.

Et ehitada kiiresti üles organisatsioon ja tehniline struktuur, mis oleksid võimelised tegelema keskuse rohkete laulatuslike ja keerukate ülesannetega, otsustas keskuse direktor varases järgus moodustada nli-suguse struktuuri, mis põhineb põhilüesannetel, ja mitte halgusterühmadel. Seega on organisatsioon ehitatud üles kolmele tehnilisele üksusele (teadusnõustamine, selre- ja teavitus- ning valmisoleku- ja reageerimistalitus), mida toetab haldusteenindustalitus. Juhtimise, halduse ja üldkoordineerimise eest vastutab direktori kantselel.

Konkreetsetele halgustele suunatud tegevus jaguneb horisontaalselt kolme eri tehnilise talituse vahel projektipõhise, mis läbi moodustub maatriksorganisatsioon, mis võib nli funktsioonil kui konkreetsel halgusel rajanevald tugilüksusl. Selline struktuur võimaldab efektiivset:

- strateegilise programmi elluviimist, hõlmates nli funktsionaalsel kui ka halgus-spetsifilisel tegevusl ja tulemel;
- teadustöötajate rakendamist, sest algaastatel on neld arvulise llliga vähe, et nad oleks võimalik ära jagada konkreetsetele halgustele spetsialiseerunud üksuste vahel, millest lgaüks peaks sel juhul arendama välja omaenda teadus-, selre- ja reageerimislüemekuse.

Direktor ja direktori kantselei

Juhtimine, haldus, teabekorraldus, suhtekorraldus, koostöö riikidega

**Teadus-
nõustamine**

**Järelevalve ja
teavitamine**

**Valmidus
ja reageerimine**

**Haldus-
teenused**

Gripp

Tuberkuloos

Toidust või veest põhjustatud haigused

Muud keskkonnast tingitud või loomadelt inimesele levivad haigused

Vaktsiinidega ennetatavad haigused ja invasiivsed bakteriaalsed nakkused

HIV, sugulisel teel levivad nakkused ja vereviirused

Vastupanu mikroobidele ja tervishoiuga seotud nakkused

Keskuse juhtorganid

ELi sõltumatu agentuurina annab ECDC aru haldusnõukogule, mille liikmed määratakse liikmesriikide, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni poolt. Lisaks sellele, et haldusnõukogu nimetab ametisse direktori, kes vastutab keskuse juhtimise ja halduse eest ning annab selle kohta aru haldusnõukogule, tagab haldusnõukogu ka selle, et keskus täidaks oma missiooni ja ülesanded kooskõlas keskuse asutamismäärusega. Haldusnõukogu kinnitab ECDC tööprogrammi ja eelarve ning jälgib nende elluviimist, kiidab heaks keskuse aastaaruande ja raamatupidamisaruanded, tegutsedes lalis laastus keskuse juhtorganina. Nõukogu tuleb kokku vähemalt kaks korda aastas.

Nõukoda nõustab keskuse direktorit ECDC poolt teostatava teadustöö kvaliteedi osas. See koosneb riiklike rahvatervise uurimise Instituutide ja agentuuride vanemtöötajate esindajatest, kes määratakse liikmesriikide poolt vastavalt nende teaduslikule pädevusele, ning ühest Euroopa Komisjoni rahvatervise spetsialistist. Vaatlejad lähetavad nõukotta ka Euroopa teadusühingud ja tsiviilühiskonna ühendused. Tagamaks, et töö käigus tekiks sünergia, kutsub ECDC direktor nõukoja koosolekutele ka Maailma Terviseorganisatsiooni esindajaid. Olles ühest küljest ECDC-le toeks selle teadustöös, toimib nõukoda ka teabevahetuse, tervisholutedamuse kogumise ja rahvatervisealase koostöö edendamise mehhanismina. Nõukoda tuleb kokku vähemalt neli korda aastas.

27 ELi liikmesriiki					EMP/EFTA riigid
Austria	Itaalia	Madalmaad	Rumeenia	Tšehhi Vabariik	
Belgia	Kreeka	Malta	Saksamaa	Ungari	
Bulgaria	Küpros	Poola	Slovakkia	Ohendkuningriik	
Eesti	Leedu	Portugal	Sloveenia		Island
Hispaania	Luksemburg	Prantsusmaa	Soome		Liechtenstein
Irland	Läti	Rootsi	Taani		Norra

ECDC talitused. Andmed ja ülesanded

Teadusnõustamistalitus

Talituse põhiülesandeks on pakkuda kõrgetasemelisi ja sõltumatu teadusandmeid ja tõendeid, mille alusel EL saaks võtta vastu rahvatervise alaseid otsuseid nakkushaiguste valdkonnas.

Sellest eesmärgist lähtuvalt esitab talitus kõigiti teaduslikult tõestatud ning sõltumatu hinnanguid. Selleks kasutab ta oma ekspertide teadmisi, kogub liikmesriikidest ekspertteadmisi, konsulteerib ECDC nõukojaga, moodustab spetsiaalseid sõltumatu ajutisi teaduskomisjone ning delegeerib vajadusel spetsiifilisi ülesandeid muudele spetsialistidele.

Praegu teoksil olevad tööd on järgmised:

- juhendite koostamine liikmesriikidele mitmesuguste konkreetsete rahvaterviseprobleemide puhuks;
- vastamine ELi institutsioonidelt või liikmesriikidelt laekunud teaduslikele või riskihinnangulistele küsimustele;
- ajutiste teaduspaneelide moodustamine;
- ECDC ja riikide laborite vahelise koostöö kindlustamine;
- sisemise struktuuri ja võimekuse ülesehitamine;
- teadmishalduse teostamine kogu keskuks jaoks.

Talitus koosneb epidemioloogia, rahvatervise, nakkushaiguste, mikrobioloogia ja meditsiiniteaduse halduse valdkonna kõrgekvalifikatsiooniliste spetsialistide meeskonnast, kes töötavad talituse juhataja juhtimisel, kes täidab ühtlasi ECDC peateaduri kohuseid. Lisaks vertikaalsuunaliselt üles ehitatud tegevusele osaleb teadusnõustamistalitus ka mitmes projektis, mis haaravad osaliselt kõiki keskuse talitusi ja milles teadusnõustamistalitus on juhtkuse roolis. Hetkel käimasolevad projektid on alljärgnevad:

- gripp ja linnugriip;
- HIV/AIDS;
- resistentsus antimikroobsete ravimite suhtes;
- vaktsiinid ja immuniseerimine.

Infektsioonibioloogia ja nakkushaiguste kliinilise meditsiini teadusvaldkonnas on Euroopas olemas suurepärase pikaajaline traditsioon. Lisaväärtust luuakse koostööst Euroopa juhtivate teadlastega ja vastavatest võrgustiksidemetest, koondades kokku ressursid käsitlemaks geograafilisi piire ületavaid rahvaterviseprobleeme. Veelgi enam, keskuse praeguse tegevuse eesmärgiks on luua tihedamad sidemed bioteadlaste ja poliitikute vahel ning kiirendada laboriseinte vahel tehtud avastuste ärakasutamist vastava valdkonna jooksvate rahvaterviseprobleemide lahendamisel.

Seire- ja teavitustalitus

Keskuse üks peaülesandeid on terviklikustada ja arendada üleeuroopalist nakkushaiguste seiret. Seire- ja teavitustalituse strateegiliseks eesmärgiks on ehitada üles üleeuroopaline seiresüsteem, mis pakuks kvaliteetset, võrreldavat ja lihtsalt ligipääsetavat teavet kõigi ELi tasandil huvi pakkuvate nakkushaiguste kohta. Vahepeal kindlustab talitus Euroopa tasandi koostööd juba toimivate seiresüsteemide, näiteks ELi mitmesuguste eriseirevõrgustike kaudu, lõimides nende olulised osad ECDC süsteemi.

Sellise seirele koordineeritud lähenemise lisandväärtuseks pole mitte üksnes võrkude toimimisreeglite standardiseerimine, vaid võimalikkuse piires ka andmekogude ja -saaduste standardiseerimine. Samuti võimaldab see rahvaterviseasutustel käsitleda nakkushaigusseiret sünergilisel viisil, hõlmates kõiki haigusi, kuid vältides töö dubleerimist. Tähtsusetu pole ka tõsiasi, et see võimaldab Euroopal käsitleda prioriteetseid haigusi sidusalt nii seire- kui uurimistegevuse kaudu.

Olulisi komponente, mis määravad selle töö suuna ja arendavad edasi nakkushaigusi käsitlevate ELi infoaaduste sisu, on mitu:

- olemasolevate võrgustike hindamine, mille lahutamatuks osaks saab kaetud haiguste seire eesmärkide ülevaatamine;
- IT infrastruktuuri funktsionaalsete spetsifikatsioonide määratlemine;
- ELi seirele kuuluvate juhtumite praeguste määratluste ülevaatamine ja uuendamine;
- laboritoe seiresse integreerimine;
- prioriteetide määratlemine koostöös huvitatud osapooltega.

Esimesed kolm mahukamat osa ECDC päevakorras tulevaseks haigusseireks Euroopa tasandil on juba määratletud:

- kõigi 46 ELi tasandil praegu teatamiskohustuslike haiguste rutiinne seire koos põhiandmete esitamiseiga;
- prioriteetsete haiguste tõhustatud seire käsitlemaks prioriteetseid probleeme intensiivsemalt ja koordineeritumalt. Otsus selle kohta, kas tõhustatud seiret teostatakse ECDC või vastava liikmesriigi rahvaterviseinstituudi baasil, võetakse vastu igal konkreetsel juhul eraldi. Sõltumata asukohast integreeritakse see igal juhul terviklikult ECDC seirestrateegiasse;
- uuringud või teostatavusprojektid hindamiseks uusi seirelähenedisi, uusi laboratoorseid meetodeid või tärkavate nakkuste pilootseiret. Selliseid uuringuid või projekte võidakse samuti kaaluda seoses uute prioriteetsete haiguste või probleemidega, mida pole seni piisavalt käsitletud. Nende läbiviijaks oleksid tavaliselt liikmesriikide rahvaterviseinstituudid, kusjuures ECDC sätestaks võrdlustingimused ning tagaks koordineerimise ja rahastamise.

Valmisoleku- ja reageerimistalitus

Nakkushaigused kujutavad endast kasvavat ohtu Euroopa kodanike tervisele, sest kaubanduse ja reisimise mahu järjekindel suurenemine annab tähtsatele haigustele ja paljudele vanadele nakkustele võimaluse pääseda meie maailmajakku. 2003. aasta SARSi puhang näitas vägagi piltlikult, kui kiiresti uue viiruse levik võib saavutada kaasajal rahvusvahelise ulatuse. See oligi üks põhjustest, miks EL otsustas asutada ECDC: aidamiseks tugevdada Euroopa kaitsevõimet tulevaste haiguspuhangute vastu.

ECDC valmisoleku- ja reageerimistalitus teostab tähtsate riskide monitooringut Euroopas ja rahvusvaheliselt ning toetab ELi liikmesriike nende hindamisel ja uurimisel ning neile reageerimisel. Talitus toetab kaasaegsete infotehnoloogiavahendite tervikkogumile, et tuvastada võimalikud ohud, pöörates erilist tähelepanu juhtumitele, mis ähvardavad rohkem kui ühte ELi liikmesriiki. Selliste ohtude hindamine viiakse läbi ühiselt koos ELi liikmesriikide spetsialistidega.

Talitus pakub vajadusel abi ka ELi liikmesriikidele. Ta võib mobiliseerida puhanguabirühmi, mis aitavad riiklikel ametkondadel hinnata ELi-siseseid ohtusid ja reageerida neile, ning lähendada spetsialiste rahvusvahelistesse meeskondadesse.

Talitus alustas ohtude jälgimis- ja hindamistööd 2005. aasta maist, kui keskus lülitati ELi varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi (EWRS). Seitsaastane ECDC töötajad abistanud Euroopa Komisjoni EWRS sõnumite jälgimisel seitse päeva nädalas, 24 tundi

päevas. Kui linnugriip lähenes 2005. aastal Euroopale, oli ECDC hõivatud Euroopa valmisoleku tugevdamisega võitlemaks linnugripi ja gripipandeemiaga. ECDC on lähetanud eksperte abiks nii Euroopa regiooni kui ka kaugemate piirkondade siseriiklikele ametkondadele inimese H5N1-st nakatumise juhtude uurimisel ja neile reageerimisel. Poliitiline mure seoses linnugriipiga on tõstnud poliitilise tähelepanu keskpunkti laiema küsimuse valmisolekust inimgripi pandeemiaks. Koostöös Euroopa Komisjoni ja Maailma Terviseorganisatsiooniga on ECDC lähetanud töörühmi mitmetesse Euroopa maadesse aidamiseks neil läbi vaadata nende siseriiklikud valmisolekukavad. Samuti on keskus aidanud korraldada pandeemiaks valmisolekut käsitlevat ELi – Maailma Terviseorganisatsiooni õpikodade sarja.

Talitus pöörab suurt tähelepanu ELi liikmesriikide puhangute uurimise ja neile reageerimise suutlikkuse tõstmisele, korraldades koolitusi epidemioloogidele. Talitus koordineerib Euroopa sekkumise-epidemioloogia koolitusprogrammi (EPIET), mille raames on viimase 10 aasta jooksul pakutud kaheaastast koolitust kokku rohkem kui 130 Euroopa epidemioloogile. Praegu valmistatakse ette lühemaid kursusi, et tugevdada seda võimekust ELi liikmesriikides veelgi.

Direktori kantselei

Direktor vastutab ECDC üldkoordineerimise ja juhtimise eest. Kantselei toetab direktorit, hoolitsetes keskuse strateegilise arengu ja koordineerimise kindlustamise eest. Kantselei koosneb eraldi halduse, välissuhete, riikide toe, teavitus- ja kommunikatsiooni- ning sisekoordineerimisüksusest, kusjuures koordinaatori ülesannet täidab strateegiline nõustaja.

Kantselei haldusüksus hoolitseb ECDC suhete eest oma juhtivorganitega (haldusnõukogu ja nõukoda – vt lk 6 ja 7) ning nende koosolekute eest. Kantselei etendab keskuse väliste suhete peamise kontaktkeskme rolli, arendades sidemeid ELi institutsioonide, asutuste ja võrgustikega, liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsustega, Maailma Terviseorganisatsiooniga, teadusringkondadega, valitsusväliste organisatsioonidega, farmaatsiaettevõtetega ja paljude teistega. Ta on samuti kontaktkeskuseks ECDC riikide toetamise tegevuses, sealhulgas siseriiklike haiguste ennetuse ja tõrjega seotud varade ja ekspertteadmiste loetelude koostamisel. ECDC meediasuhteid koordineerib kantselei ning korraldab ECDC pressiesindaja. Kantselei juhib samuti teabe avaldamist ECDC veebilehel <http://www.ecdc.eu.int> ning suhteid ELi rahastatava nakkushaigustealase ajakirjaga **Eurosurveillance**. Selle ajakirja eri väljaandeid üllitatakse kord nädalas ja kord kuus elektrooniliselt (ning üks kord kvartalis trükiversioonis) ning selles avaldatakse ajakohaseid, lühikesi ja usaldusväärseid reportaaže märkimisväärsetest nakkusjuhtudest ning algupäraseid teadusartikleid. Eurosurveillance hakkab olema ECDC peamine teaduslik häälkandja, mille kaudu keskus plaanib edastada seirevõrgustikest laekunud epidemioloogiateavet, teaduslikke soovitusi ja arvamusi ning epideemiauuringute aruandeid. See protsess on juba algatatud ning alates 2007. aasta veebruarist võtab ECDC kogu vastutuse ajakirja väljaandmise eest enda kanda.

Haldusteenindustalitus

Haldusteenindustalitus hõlbustab ECDC põhitegevust, kindlustades keskuse inim- ja rahaliste ressursside korrektse halduse ning ELi personalivärbamise ja finantskontrolli määrustest kinnipidamise. Talitus pakub keskusele infotehnoloogilist (IT) ja muud logistilist tuge ning vastutab ECDC publikatsioonide programmi juhtimise eest.

Haldusteenindustalitus etendas olulist osa 2005. aastal ECDC käimalükkamisel, palgates kiiresti tuumikpersonali ning seades keskuse sisse selle alalise peakorterite hoones. Keskuse töötajate arvu kasvades ning infrastruktuuri jätkuval ülesehitamisel aastatel 2006, 2007 ja hiljem on talitusel täita juhtroll keskuse sujuva arengu kindlustamisel.

Partnerid

Euroopas ja selle lähinaabruses

ECDC-l on **ELi institutsioonide** hulgas mitmeid partnereid, keda ta varustab muu hulgas teaduslike arvamuste ja hinnangutega olemasolevate ja tärkavate terviseriskide kohta. **Euroopa Parlamendi** keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon (ENVI) jälgib ECDC tööd tähelepanelikult. ECDC direktor on esinenud pöördumisega selle komisjoni ees mitmel korral. Komisjoni liikmete delegatsioon külastab ECDCd kord aastas ning ECDC direktor esitab komisjonile iga-aastase ettekannde. **Euroopa Liidu Nõukogu ja eesistujariik:** ELi tervishoiuministrid kohtuvad regulaarselt tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogus (EPSCO). ECDC direktor osaleb nõukogu mitteformaalsel nõupidamistel, kus käsitletakse nakkushaiguste probleeme. Kui ECDC-l palutakse seda teha, osaleb ta ka konkreetsete päevakorrapunktide ettevalmistamisel, näiteks hiljuti gripi kohta. ECDC on algusest peale olnud regulaarselt kontaktis **Euroopa Komisjoniga** ning pälvinud selle toetuse. ECDC ametlikuks kontaktpunktiks on tervishoiu ja tarbijakaitse peadirektoraat (DG SANCO). Regulaarsed kontaktid leiavad aset nii tippjuhtkonna tasemel – sealhulgas ECDC direktori, SANCO rahvatervisedirektori ning tervishoiu ja tarbijakaitse peadirektori vahel – kui ka teaduslikul ja tehnilisel tasandil (eelkõige üksustega, mis tegelevad ohtudega tervisele, tervis-

hoiumeetmetega või terviseinfoga ning zoonooside valdkonnas, näiteks veterinaarküsimustega tegelevate linnugripi üksustega). Kui see on asjakohane, suhtleb ECDC direktor ka tervishoiu ja tarbijakaitse voliniku ja tema kabinetiga. Kõik need kontaktid on taganud sujuvad töösuhted komisjoni ja ECDC vahel ning väga efektiivse ja koostöise reageerimise tervisohtudele, näiteks linnugripile. ECDC ja komisjoni teadusuuringute peadirektoraadi koostöö puudutab uurimistegevuse rahastamist. ECDC töövaldkond täiendab mõningate teiste **ELi asutuste** omi ning ECDC peab oma tegevust nende partneritega kooskõlastama. Zoonooside direktiivi (2003/99/EÜ) järgse aruandluse ja linnugripi küsimustes on loodud tihedad sidemed Euroopa Toiduohutusametiga (**EFSA**). Mitmesugustes küsimustes, sealhulgas resistentsus antimikroobsete ravimite suhtes, vaktsiinid ja pandeemiaks valmisolek, puutub ECDC kokku Euroopa Raviametiga (**EMEA**). Sidemeid luuakse ka Euroopa Keskkonnaagentuuriga (**EKA**), Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekes-

kusega (EMCDDA) ning Rassismi ja Ksenofoobia Euroopa Järelevalvekeskusega (EUMC).

ECDC-l on olemas riikide külastamise ja toetamise programm, aitamaks liikmesriikidel vaadata üle oma valmisolek võimalikuks gripipandeemiaks. See hõlmab kõiki ELi liikmesriike, EMP/EFTA riike ja paljusid naaberriike. Paralleelselt sellega käib ECDC direktor jätkuvalt ELi liikmesriikides nende kutsel ametlikel visiitidel.

ECDC teeb tihedat koostööd EMP/EFTA riikidega (Norra, Island ja Liechtenstein), mis on kõik esindatud ECDC haldusnõukogus ja nõukojas. Loomisel on kontaktpunktid edasiseks koostööks **naaberriikide** ja Venemaa Föderatsiooniga.

Rahvusvahelised sidemed

Rahvusvahelistel sidemetel on suur tähtsus, sest mikroobid riigipiire ei tunnista. Seetõttu kujundab ECDC partnerlussuhteid rahvaterviseasutustega üle kogu maailma.

Selles osas on ECDC üks kõige loomulikumaid ja olulisemaid partnereid **Maailma Terviseorganisatsioon (WHO)**. Poliitilisel, strateegilisel ja operatiivtasandil on saavutatud märkimisväärset edu koostöös Maailma Terviseorganisatsiooni peakorteriga (WHO/HQ) ja selle Euroopa regionaalse esindusega (WHO/EURO) – vastavalt globaalsetel ja Euroopa teemadel. ECDC ja WHO/EURO vahel on allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandum ning sellele on järgnenud regulaarsed kõrgetasemelised kohtumised ja osalemine vastastikku teineteise juhtorganite koosolekutel. Operatiivtasandil on Maailma Terviseorganisatsioon ja ECDC teinud ti-

hedat koostööd rahvusvahelise reageerimise vallas sellistele terviseohtudele nagu H5N1 linnugriip.

Rahvusvaheliste missioonide loetelu, kus ECDC ja Maailma Terviseorganisatsioon on teinud koostööd, kätkeb endas linnugripi uurin-

guid Rumeenias, Türgis, Hiinas, Aserbaidžaanis ja Iraagis ning missioone mitmetesse teistesse riikidesse tugevdamiseks pandeemiaks valmisoleku planeerimist neis maades.

Vastastikune osalemine üksteise tehnilistel koosolekutel jätkub, ning samuti ühis-

koosolekud ja seminarid (nt gripipandeemiaks valmisoleku, tuberkuloosi ja HIV/AIDSi teemal). Üks WHO/EURO töötaja on

lähetatud ajutiselt kaheks aastaks ECDC juurde, et partnerlus-

suhteid veelgi tugevdada. Samuti on aset leidnud kontaktid ja vahetusvisiidid Amee-

rika Ühendriikidega (tervishoiu- ja human-

teenuste ministeeriumiga ning Atlantas ba-

seeruva haiguste tõrje ja ennetamise keskusega (CDC)). Sarnased kontak-

tid ja visiidid on aset leidnud ka suhetes Aasiaga (India, Tai ja vastavad Maailma

Terviseorganisatsiooni regionaalesindused).

Eli tasandil teatamiskohustuslike nakkushaiguste loetelu

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 2119/98/EÜ moodustati võrgustik ja loodi õiguslik raamistik kogu ELi hõlmavaks seireks, kohustades liikmesriike vahetama teavet hulga nakkushaiguste kohta. Eli tasandil teatamiskohustuslike haiguste loetelu sisaldab praegu 46 haigust, mis on määratletud selles otsuses, pluss veel kolme haigust, mille suhtes liikmesriigid on hiljem otsustanud, et ka need on Eli tasandil teatamiskohustuslikud.

Vaktsineerimise abil ärahoitavad haigused

Difteeria, B-tüüpi *haemophilus influenzae* nakkused, gripp, leetrid, mumps, läkaköha, pollomüellit, punetised, rõuged, teetanus

Sugulisel teel nakkavad haigused

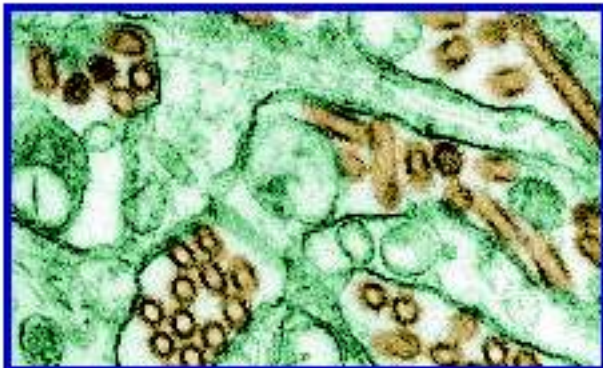
Klamüüdi nakkus, gonokokknakkus, HIV-nakkus, süüfilis

Viirushepatiit

Hepatiit A, hepatiit B, hepatiit C

Toidu ja vee kaudu levivad haigused ning keskkonnast tulenevad haigused

Antraks, botullism, kampülobakterloos, krüptosporidloos, giardiaas, enterohemorraagilise *Escherichia coli* nakkus, leptospiroos, listerioos, salmonelloos, šigelloos, toksoplasmoos, trühhloos, jersinioos

Muud haigused

- Ebakonventsionaalsete tolmepõhjuste kaudu levivad haigused: spongloosse entsefalopaatia transmisisilvne vorm (CID), Creutzfeldt-Jakobi tõve varandid
- Õhu kaudu levivad haigused: legionelloos, meningokokknakkus, pneumokokknakkus, tuberkuloos
- Zoonoosid (peale loetelus "Toidu ja vee kaudu levivad haigused ning keskkonnast tulenevad haigused" loetletute): brutselloos, ehlnokokoos, Q-palavik, marutaud, tulareemia
- Raskest sissetoodud haigused: koolera, malarial, katk, viiruslikud hemorraagilised palavikud

Tervishoiu eriküsimused

- Halgla nakkused
- Resistentsus antimikroobsete ravimite suhtes

3 täiendavat loetellu lisatud haigust

- SARS
- läänenilluse viirus
- linnugripi inimjuhtumid

Kes on kes ECDCs

ECDC direktor
Zsuzsanna Jakab

Direktori kantselei
Karl Ekdahl, direktori strateegiline nõustaja
Arun Nanda, direktori nõustaja ja Maailma Terviseorgani-
satsiooni kontaktisik ECDCs
Ben Duncan, suhtekorraldaja ja pressiesindaja
Julie Benichou, juhtorganite spetsialist
Helena Holland-Burman, sekretariaadi juhataja ja direk-
tori isiklik assistent

Talituste juhatajad
Professor Johan Glesecke, peateadur ja teadusnõustamis-
talluse juhataja
Dr Andrea Ammon, selre- ja teavitustalituse juhataja
Dr Denis Coumbler, valmisoleku- ja reageerimistalituse
juhataja
Jef Maes, haldusteenindustalituse juhataja

Keskusega kontakteerumine

Külalusteaadress: Tomtebodavägen 11A
Solna, Rootsi
Tel: (+46) 858 601 000
Faks: (+46) 858 601 001
www.ecdc.europa.eu

Impressum:

Toimetaja
Hälguste Ennetamise ja Tõrje
Euroopa Keskus
171 83 Stockholm, Rootsi
Tel: (+46) (0)858 601 000
Faks: (+46) (0)858 601 001
E-post: info@ecdc.eu

Kujundus ja küljendus
MEDIA CONSULTA
International Holding AG
Wassergasse 3
10179 Berlin, Saksamaa
Tel: (+49) (0)30 650 000
Faks: (+49) (0)30 650 000 350
E-post: mc@media-consulta.com

Fotod

Magnus Pettersson: kaes, lk 2 (üülal
paremal), lk 4 (üülal vasakul), lk 11 (all
paremal), lk 3 (all paremal);
Pawel Flato: lk 4 (keskel), lk 7 (üülal), lk 11
(üülal paremal);
ECDC: lk 2 (üülal vasakul, all paremal), lk 10;
WHO / ECDC / Caroline Brown: lk 5 (üülal);
corbis: lk 8; Jupiter Images: lk 9;
hälguste ennetamise ja tõrje keskused: lk 4
(mõlemad);
Photodisc: lk 2 (all vasakul), lk 5 (üülal), lk 12 (mõle-
mad), lk 13 (paremal), lk 15.

ISBN 92-9197-017-3

© Hälguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus, 2007

Printed in Italy

TQ:76-06-140-ET-C

Postiaadress:
ECDC – European Centre for
Disease Prevention and Control
171 83 Stockholm, Rootsi

Külastusaadress:
Tomtebodavägen 11A
Solna, Rootsi
Tel: (+46) (0)858 601 000
Faks: (+46) (0)858 601 001
info@ecdc.europa.eu
www.ecdc.europa.eu

Euroopa Liidu agentuur
europa.eu

HAIGUSTE
ENNETUSE JA TÕRJE
EUROOPA KESKUS

ISBN 92-9193-011-3

9 789291 930111

